

Dr. sc. Ana Maskalan
Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
Centar za omladinska i rodna istraživanja
ana@idi.hr

Povodom 8. marta: godinu dana *Nisam tražila*

Online inicijativa "Nisam tražila" pokrenuta je u siječnju 2021. potaknuta javnim svjedočenjem mlade srpske glumice da ju je silovao poznati beogradski dramski pedagog. Ubrzo su joj se pridružile njezine glumačke kolegice i druge žene, novinarki, glazbenice, studentice, liječnice i političarke, te je otvorena internetska platforma na kojoj su tisuće žena iz bivše Jugoslavije dobile mogućnost opisati različite oblike seksualnog zlostavljanja počinjene od strane njima poznatih osoba. Iako je kao potencijalno zakašnjela balkanska verzija pokreta "Me Too" inicijativa "Nisam tražila" naslijedila niz obilježja spomenutog pokreta, istovremeno je iskazala neka sasvim nova, ovisna o tradiciji regije te specifičnom društveno-kulturnom i političkom kontekstu. Drugim riječima rečeno, jedinstvenost inicijative „Nisam tražila“ počiva na kompleksnom prožimanju socijalističkog stava prema ženskim pravima i seksualnom nasilju, neriješenim traumama masovnih ratnih silovanja i suvremenom iskustvu prijetnje "balkanskoj muškosti". "Nisam tražila" ne samo da poziva na solidarnost u borbi protiv nasilja, već samim nazivom sugerira nužnost rješavanja onog oblika nepravde koji Miranda Fricker naziva epistemičkom nepravdom a kojem su izložene žene žrtve seksualnog nasilja.

U svojem izlaganju povodom Međunarodnog dana žena ponudit ću feminističku analizu (r)evolucije spomenute inicijative te društveno-kulturnog i političkog konteksta koji ju čini jedinstvenom. Pritom ću se koristiti teorijskim okvirom Simone de Beauvoir, posebice njezinim razumijevanjem mita o ženskosti i idejama suučesništva, solidarnosti, nasilja te seksa i seksualne autonomije predstavljenima u njezinoj knjizi *Drugi spol*. De Beauvoirina razrada pojma "drugosti" ovdje služi kao ontološki temelj spoznajnog problema nepriznavanja tuđeg iskustva, kao i objašnjenje razloga zašto se u slučaju žrtava silovanja viktimizacija ne zaustavlja na samom činu silovanja. Završit ću osvrtom na prednosti i ograničenja (cyber)feminističke borbe protiv seksualnog nasilja u kulturnom okruženju u kojem mnogi još uvijek dovode u pitanje njegovo postojanje i gdje ne postoje adekvatni (institucionalni ili širi društveni) mehanizmi za ozbiljno i sveobuhvatno suočavanje s njim.